

N:o 1.

Af herr **Forssell, Otto**, med förslag till ändrad lydelse af 2 §
i 1 kap. jordabalken.

Det har länge varit erkänt, att räntan trycker ganska hårdt på en icke obetydlig del af fast egendom i vårt land och medtager så stor del af nettobehållningen på jordbruket, att egendomen derigenom kvarhålls vid ett lågt kapitalvärde och låg behållen afkastning. Räntan verkar alldeles på samma sätt som en arrendeafgift, från hvilken man ej kan frigöra sig. Häraf blir det en naturlig följd, att den, som har vilja och förmåga att nedlägga sin förmögenhet ej allenast på inköp af jord utan jemväl på den köpta jordens förbättring, städse föredrager sådan fast egendom, som är fri från dylik tryckande ränta eller afgäld, och att den tungt beskattade jorden faller i händerna nästan uteslutande på obemedlade personer, som sakna förmåga att förbättra jorden.

Denna på erfarenhet grundade öfvertygelse har ock utan tvifvel varit från statsekonomisk synpunkt det hufvudsakliga skälet, hvarföre lagstiftande magten beslutit grundräntornas successiva afskrifning och i sammanhang dermed skattefrälseräntornas inlösen.

Men i vårt land finnes ett annat slag af räntor, som icke äro åtkomliga för någon afskrifning eller inlösen, nemligen frälsekatte-räntor. Dessa hafva uppkommit derigenom, att frälsehemmanets egare, vid hemmanets försäljning betingat sig en årlig afgäld under namn af frälseränta. Denna ränta, vanligen bestämd i naturapersedlar, är ock ej sällan vida högre än den ränta, som utgår från skattehemman af lika godhet och värde.

Om nu en förändring härutinnan endast kan genom frivilligt aftal åstadkommas, så bör åtminstone lagstiftande magten tillse, att nya sådana frälseräntor icke vidare bildas; ty något förbud häremot finnes

icke i vår lag. Jag föreslår därför i sådant syfte ett tillägg till 1 kap. 2 § jordabalken.

I en annan motion har jag på deri anförda skäl föreslagit, att årlig afgäld å jord, som från hemman afsöndras med full eganderätt, icke vidare skulle till skydd och säkerhet för kronans inkomster i lag påbjudas. Men äfven om detta förslag skulle vinna lagstiftande magtens bifall, så hindras dock icke hemmansegaren deraf, att vid slik försäljning förbehålla vare sig personligen eller hemmanets egare en årlig afgäld att utgå från den sålda afsöndringen. I förra fallet bildas då nya och till beloppet obetydliga afgälder af samma natur som nu befintliga frälseskatteräntor. I senare fallet skapas servituter, som äro lika skadliga för ett väl ordnadt jordbruk.

Jag föreslår därför, att dylikt aftal jemväl måtte i lag förbjudas och att Riksdagen förty måtte för sin del antaga följande ändring och tillägg till 2 § 1 kap. jordabalken, sådan den lyder enligt förordningen den 1 maj 1810:

Köp, skifte och gäfva skola skriftligen ske med tvägge mannavitnen, och de vilkor deri sättas, hvarå samma köp, skifte eller gäfva sig grundar, och sedan lagföljas å den ort, der hvardera är beläget, som framdeles skils.

Ej må säljare i köpe- eller skifteshandling om lägenhet, jord eller fastighet förbehålla sig eller annan viss årlig afgäld från den sålda lägenheten, jorden eller fastigheten, eller att emot någon i afhandlingen bestämd penningsumma eller annat vilkor, få framdeles vinna egendomen åter; sker det, vare utan verkan och lagfart å sådant köp eller skifte icke tillätne.

Stockholm den 19 januari 1888.

Otto H. Forssell.